

non possumus ; lumen sine quo in tenebris nobis relictī perpetuo cœcutimus ; quod vicem nobis in cœlum ituris præstat nubis illius igneæ , quæ olim Israelitis in itinere aderat, ne à via deflecterent ; & ut uno verbo reliqua complectamur, thesaurus nullo pretio æstimandus , quo nihil carius, nihil antiquius Christiano homini esse debet. Hinc mirum non est, tantam omni tempore piorum de illa fuisse existimationem, ut eam tanquam λόγον ἀξιόπιστον, *verbum quod dignum, cui fides habeatur*, susceperint, & omnibus pretiosis ac divitiis quam longissime anteposuerint.

§. 2.

*Judaorum
studium in
Scriptura S.*

Jam olim apud *Judaos* in Vet. Testamento Scripturæ studium viguisse satis constat, nec ut à nobis operose demonstretur, necesse est. Obversabatur illorum oculis serium Dei mandatum, quo ad assiduam legis divinæ lectionem & meditationem compellebantur. Deut. IV. 10. VI. 6. 7. 8. 9. XI. 18. 19. nec promissa deerant, quibus ad id præstandum erigebantur Deut. XI. 21. Jos. I. 8. &c. Hinc factum, ut memores divini mandati diurna nocturnaue manu illam versarent, cujus exemplum in Regio Propheta *Davide* habemus omnium illustrissimum, quod vel ex lectione Psalmi CXIX. sufficienter patet. Quantum *Siracides*, homo Judæus, in Ecclesiastico suo illam celebravit, ex Cap. I. 5. 6. II. 18. VI. 37. IX. 22. XIV. 22. seqq. XV. 1. XXXIII. 2. 3. imprimis ex Cap. XXIV. 33. -- 39. & aliis locis satis constat. Potissimam eruditionis suæ partem Judæi recte sentientes in Scripturarum cognitione collocarunt, quia illæ ea omnia comprehendebant, quæ scitu ipsis erant necessaria. vid. EUSEB. *prepar. Evang.* Lib. XI. Cap. 3. & seqq. Hinc liberos suos mature doctrinis ejus quasi innutriebant. Genes. XVIII. 19. Tob. I. 10. unde statim cum fari inciperet puerulus, pater quoque institutionis suæ faciebat initium. vid. HOTTINGER. *Thef. phil.* L. I. Cap. II. Sect. 3. p. 91. Multi eorum huic studio se unice dantes, in scrutando illius altiori sensu toti versati sunt, tantamque simul curam legis conservandæ gesserunt, ut ad superstitionem usque sæpe progredientes, voces, literas, immò fere apices cujusvis bibli-ci libri sollicitè computarent. Quanta veneratione eam prosequu-